

Raadscommissie Stadsontwikkeling en Beheer	
Portefeuillehouder: Heleen Keur	Van team: Team Omgeving Adviseur: Ingmar Zwier E-mail: i.zwier@denhelder.nl
Classificatie: Openbaar	Kenmerk: 2021-052549 Begrotingswijziging: Nee
Onderwerp:	Voorstel tot het vaststellen van de Strategische Uitgangspunten bij de omgevingsvisie gemeente Den Helder

Publiekssamenvatting:

De gemeente Den Helder werkt, in samenspraak met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, ketenpartners en andere belanghebbenden, aan de omgevingsvisie. De omgevingsvisie is hét instrument onder de nieuwe Omgevingswet waarmee de gemeente richting geeft aan de ontwikkeling van de leefomgeving. In 2018 en 2019 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie Huisduinen en de Omgevingsvisie Julianadorp al vastgesteld als deel-omgevingsvisies. Voor een verdere uitwerking van de stad Den Helder worden vijf deelvisies (Stad binnen de Linie, Maritiem Cluster, De Stelling, Nieuw Den Helder en De Schooten) opgesteld.

In dit proces is duidelijk geworden dat er belangen en afwegingen spelen die stads- of gemeentebreed moeten worden gemaakt. De gemeente Den Helder staat namelijk voor grote opgaven, zoals het realiseren van het Helders Perspectief, een woningbouwopgave van 1.500 nieuwe woningen tot 2030, het faciliteren van nieuwe (duurzame) economische activiteiten en het inspelen op enorme maatschappelijke transitie als de energietransitie, klimaatadaptatie en vergrijzing. Deze opgaven vragen om een duidelijk langetermijnperspectief ("Wat voor een gemeente willen we zijn en wat zijn voor ons de prioriteiten?") en sturing hierop door de gemeente.

Deze strategische uitgangspunten schetsen dit langetermijnperspectief door de belangrijkste hoofdlijnen, opgaven en ontwikkelingen weer te geven waarop de gemeente wenst in te zetten in de omgevingsvisie. De gemeenteraad wordt gevraagd om de strategische uitgangspunten vast te stellen en hiermee vrij te geven voor inbreng in de participatieprocessen, om samen met belanghebbenden te komen tot de omgevingsvisie voor de gemeente Den Helder.

Geadviseerd besluit

1. De Strategische Uitgangspunten bij de omgevingsvisie gemeente Den Helder vast te stellen, om deze vervolgens in te brengen in de participatieprocessen om te komen tot (deel)omgevingsvisies voor de gebieden Stad binnen de Linie, De Stelling, het Maritiem Cluster, Nieuw Den Helder en De Schooten.

Raadsvoorstel:

Aanleiding en context

In november 2020 is de gemeenteraad met raadsinformatiebrief 2020-060723 geïnformeerd over de stand van zaken en het vervolgproces voor de totstandkoming van de omgevingsvisie voor de gemeente Den Helder. Hierin is geschetst dat er zowel wordt gewerkt aan een overkoepelend, thematisch gedeelte als een verdere uitwerking van de stad Den Helder in vijf deelvisies (Stad binnen de Linie, Maritiem Cluster, De Stelling, Nieuw Den Helder en De Schooten).

In dit proces wordt duidelijk dat er belangen en afwegingen spelen die stads- of gemeentebreed moeten worden gemaakt. De gemeente Den Helder staat namelijk voor grote opgaven, zoals het realiseren van het Helders Perspectief, een woningbouwopgave van 1.500 nieuwe woningen tot 2030, het faciliteren van nieuwe (duurzame) economische activiteiten en het inspelen op enorme maatschappelijke transitie als de energietransitie, klimaatadaptatie en vergrijzing. Deze opgaven vragen om een duidelijk langetermijnperspectief ("Wat voor een gemeente willen we zijn en wat vinden we belangrijk?") en sturing hierop door de gemeente.

Via raadsinformatiebrief 2021-009499 is uw raad geïnformeerd dat er daarom behoefte is aan een aantal strategische uitgangspunten als bouwsteen voor de deel-omgevingsvisies. Deze 'Strategische Uitgangspunten' zijn deelgebied overstijgend, maar bieden ruimte voor verdere uitwerking binnen de deel-omgevingsvisies. Eind augustus 2021 zijn de Strategische Uitgangspunten tijdens een raadsinformatieavond gepresenteerd en toegelicht aan de gemeenteraad. Op basis van deze raadsinformatieavond en enkele discussiepunten die hier naar voren kwamen is vanuit de gemeenteraad verzocht om een tweede raadsinformatieavond over dit onderwerp, waarop ruimte voor informele discussie over de Strategische Uitgangspunten zou worden gegeven, voordat de formele discussie zou plaatsvinden rondom de besluitvorming. Op 13 oktober 2021 is deze tweede raadsinformatieavond georganiseerd, waar een levendige discussie over de inhoud van de Strategische Uitgangspunten ontstond.

Aan het eind van de avond is afgesproken om een gespreksnotitie op te stellen, waarin de belangrijkste discussiepunten van de avond naar voren zouden komen. De gespreksnotitie geeft op basis van de raadsinformatieavond op 13 oktober 2021 een overzicht van mogelijke amendementen, inclusief een preadvies vanuit het college. De gemeenteraad wordt gevraagd om kennis te nemen van de gespreksnotitie en deze mee te wegen in haar besluitvorming over het vaststellen van de Strategische Uitgangspunten bij de omgevingsvisie gemeente Den Helder.

Doelen en resultaten

De strategische uitgangspunten zijn opgesteld omdat er in de gemeente Den Helder een aantal belangen en afwegingen spelen die stads- of gemeentebreed moeten worden gemaakt, terwijl de participatieprocessen om te komen tot de omgevingsvisie zich op gebiedsniveau afspelen. Opgaven die om gemeentebrede afwegingen vragen zijn bijvoorbeeld het vinden van ruimte voor het realiseren van de woningbouwopgave, nieuwe economische activiteiten en de opwekking van duurzame energie in het kader van de energietransitie. Tegelijkertijd willen we ook bepaalde gebieden beschermen, vanwege de landschappelijke of cultuurhistorische waarde of de bijzondere kwaliteit van de natuur, en kan niet iedere functie eenvoudig naast elkaar bestaan. Daarom is er behoefte aan een langetermijnperspectief op de ontwikkeling van de gemeente Den Helder, waarmee de gemeente richting geeft aan de omgevingsvisie en de deel-omgevingsvisies waarbinnen de participatie plaatsvindt.

De keuze om de participatieprocessen op gebiedsniveau af te laten spelen vloeit voort uit de wens om bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden meer te betrekken bij de toekomst van hun eigen leefomgeving. Een participatieproces op gebiedsniveau geeft hier meer ruimte voor dan een participatieproces op gemeenteniveau en bij het opstellen van de Omgevingsvisie Huisduinen en de Omgevingsvisie Julianadorp zijn hier veel goede ervaringen mee opgedaan.

Het nadeel van deze werkwijze om te komen tot een omgevingsvisie voor de hele gemeente is dat er een risico bestaat dat de deel-omgevingsvisies onderling niet aansluiten en/of bepaalde gemeentebrede belangen en afwegingen niet (voldoende) terugkomen in de deel-omgevingsvisies. De strategische uitgangspunten helpen om tot een sterke, samenhangende omgevingsvisie voor de hele gemeente te komen dienen door een duidelijk langetermijnperspectief te bieden.

Hiermee wordt in beeld en tekst richting gegeven aan de ontwikkeling van de deel-omgevingsvisies, in participatieprocessen met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden. In de eerste helft van 2022 zullen de strategische uitgangspunten worden meegenomen in de participatieprocessen. Wanneer er sprake is van een onoverbrugbaar dilemma tussen de strategische uitgangspunten en de uitkomsten van een participatieproces wordt een nader voorstel gedaan aan de gemeenteraad. Hiermee stuurt de gemeenteraad op de hoofdlijnen van de omgevingsvisie. Bij vaststelling van de omgevingsvisie gemeente Den Helder worden de strategische uitgangspunten onderdeel van de omgevingsvisie.

Kaders en omstandigheden

Deze strategische uitgangspunten vormen een overkoepelend, richtinggevend document waarbinnen de omgevingsvisie gemeente Den Helder verder wordt ontwikkeld. De omgevingsvisie is een kerninstrument onder de nieuwe Omgevingswet, die op 1 juli 2022 landelijk in werking zal treden. Met de omgevingsvisie geeft de gemeente, in samenspraak met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, ketenpartners en andere belanghebbenden en geïnteresseerden, richting aan de toekomstige ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Hierbij moet worden gedacht aan keuzes wat betreft het gebruik, de ontwikkeling en eventuele bescherming van bepaalde gebieden en de motivatie waarom hiervoor gekozen wordt.

De omgevingsvisie bevat volgens de Omgevingswet in ieder geval: 1.) de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, 2.) de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied, en 3.) de hoofdlijnen van het beleid op alle relevante terreinen van de fysieke leefomgeving (artikel 3.2 Omgevingswet).

Uiterlijk op 1-1-2024 dient iedere gemeente in Nederland een omgevingsvisie te hebben vastgesteld onder de Omgevingswet. De gemeente Den Helder is met vaststelling van de Omgevingsvisie Huisduinen (2018) en de Omgevingsvisie Julianadorp (2019) als deel-omgevingsvisies door de gemeenteraad al een behoorlijk eind gevorderd. Insteek is om eind 2022 de totale omgevingsvisie voor de gemeente Den Helder vast te stellen, conform de in de bijgevoegde raadsinformatiebrief gestelde planning.

Argumenten en alternatieven

- In de strategische uitgangspunten worden tien centrale uitgangspunten geformuleerd, die de gemeente centraal stelt in haar omgevingsvisie. Deze centrale uitgangspunten worden ondersteund met gebiedsgerichte en thematische uitgangspunten. De tien centrale uitgangspunten die worden geformuleerd zijn:

- 1. De gemeente Den Helder ontwikkelt zich verder tot een gemeente met een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bewoners, ondernemers en bezoekers.
- 2. Een gezonde en veilige leefomgeving voor iedereen is altijd de basis.
- 3. Nieuwe ontwikkelingen versterken de bestaande omgeving en bieden kwaliteit en onderscheidend vermogen.
- 4. Ons leefomgeving wordt toekomstbestendig ingericht en gebruikt.
- 5. De gemeente Den Helder is zo optimaal mogelijk bereikbaar met verschillende vervoersmiddelen.
- 6. De haven is de economische, sociaal-culturele en historische rode draad door Den Helder.
- 7. In de gemeente Den Helder ervaren bewoners en bezoekers de unieke ligging aan drie kusten.

- 8. De gemeente Den Helder behoudt en versterkt haar kenmerkende open landschappen en Huisduinen, Julianadorp en Den Helder ontwikkelen zich daarbinnen verder als aparte kernen.
- 9. Stadshart en Willemsoord ontwikkelen zich verder richting één samenhangend en complementair centrumgebied voor gemeente en regio.
- 10. Den Helder omarmt de Stelling en ontwikkelt dit gebied verder tot de trotse voorkant van de stad.

- De strategische uitgangspunten zorgen voor samenhang in de belangen en afwegingen die gemeentebreed spelen en om richting vragen. Deze belangen en afwegingen kunnen niet enkel vanuit de verschillende deel-omgevingsvisies worden benaderd. Met deze strategische uitgangspunten is de inbreng hiervan in de participatieprocessen een vast onderdeel, waarover vervolgens verder gesproken kan worden met inwoners, ondernemers en andere geïnteresseerden.

- Deze bredere afweging op hoofdlijnen in de strategische uitgangspunten geeft een kader voor nadere uitwerking in gebieden die om functionele heroriëntatie vergen. Hier kunnen niet enkel de zittende partijen via het participatieproces bij worden betrokken, maar dient er een duidelijk langetermijnperspectief te zijn om tot deze gewenste heroriëntatie te kunnen komen.

- Via het vaststellen van deze strategische uitgangspunten geeft de gemeenteraad richting aan de gewenste ontwikkelingen in de gemeente, zonder deze al volledig in beton te gieten. De uitkomsten van de participatieprocessen voor de deelvisies kunnen aanleiding zijn om aan de gemeenteraad een heroverweging van de strategische uitgangspunten voor te leggen. Hiermee stuurt de gemeenteraad op de hoofdlijnen van de omgevingsvisie.

- Een alternatief voor deze strategische uitgangspunten zou het opstellen van een totale omgevingsvisie voor de gemeente Den Helder zijn. Hiermee kan de gemeentebrede samenhang en borging van belangen en afwegingen ook worden geregeld, maar het nadeel is dat het lastig is om participatie op gemeentebreed niveau op gang te krijgen. Met het vaststellen van de strategische uitgangspunten en het inbrengen hiervan in de participatieprocessen om te komen tot de deel-omgevingsvisies wordt dit nadeel ondervangen.

Bestuurlijke vernieuwing

Bij het opstellen van de strategische uitgangspunten zijn op verschillende wijzen maatschappelijke partners betrokken. Voor de gebieden waar al een participatieproces om te komen tot een deel-omgevingsvisie loopt (De Stelling, het Maritiem Cluster) of al is afgerond met besluitvorming door de gemeenteraad (Julianadorp, Huisduinen) zijn de hoofdlijnen meegenomen in de strategische uitgangspunten. Op deze wijze is de participatie van bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden en besluitvorming door de gemeenteraad (voor de deelgebieden Julianadorp en Huisduinen) geborgd in dit overkoepelende document.

Daarnaast zijn twee belangrijke ontwikkelpartners van de gemeente geconsulteerd bij het opstellen van de strategische uitgangspunten: Zeestad CV/BV en Woningstichting Den Helder. Hiermee is in korte tijd een zo gedragen en compleet mogelijk overzicht nagestreefd.

Eind augustus 2021 zijn de Strategische Uitgangspunten tijdens een raadsinformatieavond gepresenteerd en toegelicht aan de gemeenteraad. Op basis van deze raadsinformatieavond en enkele discussiepunten die hier naar voren kwamen is vanuit de gemeenteraad verzocht om een tweede raadsinformatieavond over dit onderwerp, waarop ruimte voor informele discussie over de Strategische Uitgangspunten zou worden gegeven, voordat de formele discussie zou plaatsvinden rondom de besluitvorming. Op 13 oktober 2021 is deze tweede raadsinformatieavond georganiseerd, waar een levendige discussie over de inhoud van de Strategische Uitgangspunten ontstond.

Aan het eind van de avond is afgesproken om een gespreksnotitie op te stellen, waarin de belangrijkste discussiepunten van de avond naar voren zouden komen. De gespreksnotitie geeft op basis van de raadsinformatieavond op 13 oktober 2021 een overzicht van mogelijke amendementen, inclusief een preadvies vanuit het college. De gemeenteraad wordt gevraagd om kennis te nemen van

de gespreksnotitie en deze mee te wegen in haar besluitvorming over het vaststellen van de Strategische Uitgangspunten bij de omgevingsvisie gemeente Den Helder.

Op grond van de Referendumverordening gemeente Den Helder 2012 is dit besluit referendabel. Gezien de strekking van het besluit, het vaststellen van de strategische uitgangspunten om deze in te brengen in brede participatieprocessen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere geïnteresseerden, wordt dit afgeraden.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een zeer belangrijk onderdeel van de strategische uitgangspunten. Eén van de strategische uitgangspunten benoemt expliciet het toekomstbestendig inrichten en gebruiken van de leefomgeving. Hierbij wordt gekeken naar de energietransitie en klimaatadaptatie als belangrijke stappen richting duurzaamheid, maar ook maatschappelijke duurzaamheid is hier onderdeel van.

Andere strategische uitgangspunten zetten bijvoorbeeld in op een duurzaam gebruik van het grondgebied, een verduurzaming van de mobiliteit binnen de gemeente en het de ruimte geven van nieuwe economische activiteiten die bijdragen aan verduurzaming.

Op deze manier dragen de strategische uitgangspunten bij aan de verduurzaming van de gemeente richting de toekomst.

Financiële consequenties

Het vrijgeven van de strategische uitgangspunten heeft geen directe financiële consequenties.

Het opstellen van de strategische uitgangspunten past binnen het beschikbare budget voor het opstellen van de omgevingsvisie gemeente Den Helder, als onderdeel van het Programma invoering Omgevingswet. Het cyclisch aanpassen en aanscherpen van de strategische uitgangspunten past binnen de structurele budgetten van de organisatie.

Uitvoering en planning

Na het vaststellen van de strategische uitgangspunten bij de omgevingsvisie door de gemeenteraad worden deze ingebracht in de participatieprocessen om te komen tot deel-omgevingsvisies voor Stad binnen de Linie, De Stelling, het Maritiem Cluster, Nieuw Den Helder en De Schooten. Dit zal in de eerste helft van 2022 plaatsvinden. In de bijgevoegde raadsinformatiebrief vind u meer informatie over het vervolgproces en bijbehorende planning voor het opstellen van de Omgevingsvisie gemeente Den Helder.

Indien er sprake is van een onoverbrugbaar dilemma tussen de strategische uitgangspunten en de uitkomsten van het participatieproces met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden doen wij een nader voorstel aan de gemeenteraad.

Bij vaststelling van de omgevingsvisie gemeente Den Helder worden de strategische uitgangspunten onderdeel van de omgevingsvisie.

Communicatie

Eind augustus 2021 zijn de Strategische Uitgangspunten tijdens een raadsinformatieavond gepresenteerd en toegelicht aan de gemeenteraad. Op basis van deze raadsinformatieavond en enkele discussiepunten die hier naar voren kwamen is vanuit de gemeenteraad verzocht om een tweede raadsinformatieavond over dit onderwerp, waarop ruimte voor informele discussie over de Strategische Uitgangspunten zou worden gegeven, voordat de formele discussie zou plaatsvinden rondom de besluitvorming. Op 13 oktober 2021 is deze tweede raadsinformatieavond georganiseerd, waar een levendige discussie over de inhoud van de Strategische Uitgangspunten ontstond.

Aan het eind van de avond is afgesproken om een gespreksnotitie op te stellen, waarin de belangrijkste discussiepunten van de avond naar voren zouden komen. De gespreksnotitie geeft op

basis van de raadsinformatieavond op 13 oktober 2021 een overzicht van mogelijke amendementen, inclusief een preadvies vanuit het college. De gemeenteraad wordt gevraagd om kennis te nemen van de gespreksnotitie en deze mee te wegen in haar besluitvorming over het vaststellen van de Strategische Uitgangspunten bij de omgevingsvisie gemeente Den Helder.

Na vaststelling van de strategische uitgangspunten worden deze ingebracht in de participatieprocessen voor de deel-omgevingsvisies. Hierin is ruimte voor bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden om te reageren op de hoofdlijnen, opgaven en ontwikkelingen die door de gemeente zijn geïdentificeerd om op in te zetten binnen dat gebied.

Indien er sprake is van een onoverbrugbaar dilemma tussen de strategische uitgangspunten en de uitkomsten van het participatieproces doen wij een nader voorstel aan de gemeenteraad.

Den Helder, 9 november 2021

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
J.A. (Jan) de Boer MSc.

secretaris
R.M. (Robert) Reus

Raadsvergadering d.d.	
Besluit nummer	2021-052549
Onderwerp	Voorstel tot het vaststellen van de Strategische Uitgangspunten bij de omgevingsvisie gemeente Den Helder

De raad van de gemeente Den Helder;

gelezen het raadsvoorstel van het college van burgemeester en wethouders van Den Helder van 9 november 2021,

besluit:

1. De Strategische Uitgangspunten bij de omgevingsvisie gemeente Den Helder vast te stellen, om deze vervolgens in te brengen in de participatieprocessen om te komen tot (deel)omgevingsvisies voor de gebieden Stad binnen de Linie, De Stelling, het Maritiem Cluster, Nieuw Den Helder en De Schooten.

Aldus besloten in de raadsvergadering van